

УДК 621.38:658.52.011.56:681.3.06

МОДУЛЬ ВИМІРЮВАННЯ ВИТРАТИ ПОВІТРЯ ЕЛЕМЕНТАМИ ДОЇЛЬНОГО АПАРАТА

І.В. Дмитрів, асист., *Львівський національний аграрний університет*

Розроблено систему вимірювання витрати повітря елементами доїльного апарата з використанням сенсора AWM1200B фірми «Honeywell» та мікропроцесора Atmel 8035, що забезпечує високу точність вимірювання динамічних параметрів процесу. Розглянуто електричні схеми ввімкнення сенсора та обґрунтовано методику й алгоритм вимірювання. Наведено загальний вигляд системи вимірювання.

Ключові слова: *сенсор, доїльний апарат, пульсатор, мікропроцесор, підсилювач.*

Проблема. Проектування нових конструкцій елементів доїльних апаратів вимагає експериментального визначення технологічних параметрів їх роботи. При розробці пульсаторів необхідно враховувати витрату повітря для заданих конструктивних розмірів геометричних їх об'ємів, що дало б можливість визначати режими роботи та енергетичні затрати. Враховуючи особливості динаміки процесу перехідних режимів у доїльному стакані та пульсаторі, витрати повітря можуть коливатись у межах від $0,01 \text{ см}^3/\text{с}$ до $100 \text{ см}^3/\text{с}$ і вище, при цьому режими руху повітря будуть змінюватись від ламінарного до турбулентного.

Такі характеристики процесу вимагають вимірювальних систем з низькою постійною часу вимірювання, яка повинна бути на порядок нижчою від постійної часу перехідних характеристик процесу роботи системи «доїльний стакан-пульсатор». Це особливо актуально при розробленні компонентів для автоматизованих й роботизованих доїльних систем.

Тому розроблення динамічної вимірювальної системи для дослідження кількісних і якісних параметрів роботи елементів доїльного апарата з

використанням цифрових засобів обробки вимірювальної інформації нині є актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вимірювання витрати повітря, або іншого газу, можливо при використанні термоанемометричних та теплових методів, що не уможливорює спотворення характеристики потоку вимірювального середовища [1].

Джерела патентної інформації [2-7] свідчать про широке використання теплових витратомірів із застосуванням сучасних мікропроцесорних елементів обробки інформаційного вимірювального сигналу.

Мета дослідження — обґрунтувати структурну схему та методику вимірювання витрати повітря елементами доїльного апарата.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для вимірювання витрати повітря системою «доїльний стакан-пульсатор» використаємо сенсор витрати повітря фірми «Honeywell» (СШФ) серії АWM з діапазоном вимірювання витрати від 0 до 3,33 см³/с.

Загальний вигляд вимірювальної системи приведено на рис. 1.

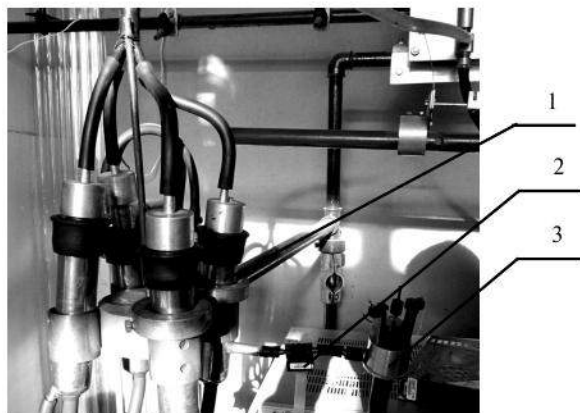
Сенсор витрати повітря 2 (рис. 1) ввімкнено в повітропровід між доїльним стаканом 1 і пульсатором 3. Даний сенсор реалізує термоанемометричний метод вимірювання. Для отримання інформаційного вимірювального сигналу необхідно під'єднати сигнали керування за схемою, наведеною на рис. 2.

Живлення може становити від 10 В до 30 В. Збільшення напруги живлення призведе до зростання похибки вимірювання, яку можна оцінити залежністю [8]

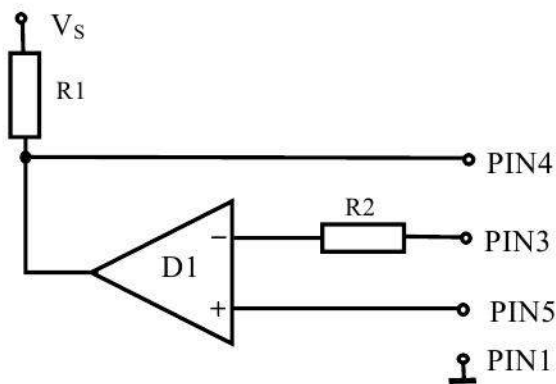
$$\delta_{rS} = \pm 0,01 \cdot V_S,$$

де V_S — напруга живлення нагрівального елемента сенсора, В.

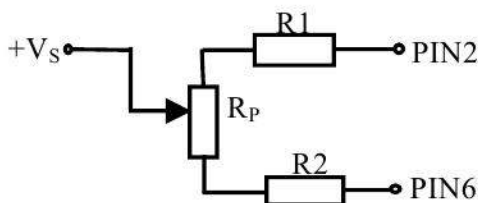
Сенсор вмикається в мостову схему. Одне півплече мостової схеми становлять два терморезистори, які розміщені в сенсорі, інше півплече мостової схеми формується зовнішніми резисторами, схема під'єднання яких наведена на рис. 3.

Рис. 1. Загальний вигляд ввімкнення сенсора для вимірювання витрати повітря системою «доїльний стакан-пульсатор»: 1 — доїльний стакан; 2 — сенсор вимірювання витрати повітря AWM1200B; 3 — електронепневматичний мікропульсатор

Рис. 2. Схема ланки живлення нагрівального елемента сенсора AWM1200B: D — операційний підсилювач типу K140УД701; R_1 , R_2 — корегувальні резистори; $PIN1$, $PIN5$, $PIN3$, $PIN4$ — виводи сенсора; V_s — напруга живлення

Рис. 3. Схема під'єднання резисторів для формування вимірювального моста: PIN2, PIN6 — виводи сенсора; V_s — напруга живлення

Виводи сенсора 2 і 6 є виводами мостової схеми для під'єднання півплеча і для зняття вимірювального сигналу про витрату повітря. Інформаційний вихідний сигнал (мВ) доцільно підсилити, застосовуючи диференціальний підсилювач. Запропонована схема диференціального підсилювача на операційних підсилювачах наведена на рис. 4.

Характеристику вихідного сигналу, з врахуванням схеми (рис.4), можна подати у вигляді:

$$V_0 = \left(\frac{2R_2 + R_1}{R_1} \right) \cdot \left(\frac{R_4}{R_3} \right) \cdot (V_2 - V_1) + V_{OFFSET}, \quad (1)$$

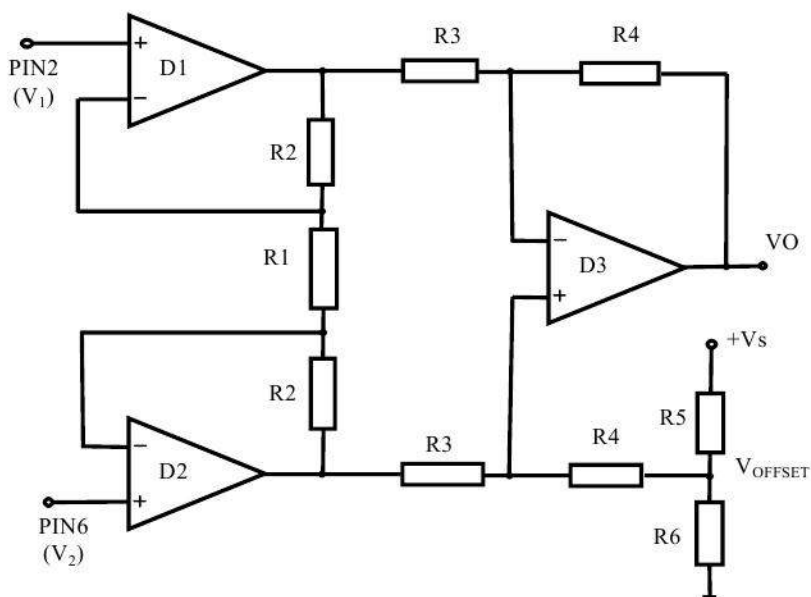
$$V_{OFFSET} = V_s \cdot \left(\frac{R_6}{R_6 + R_5} \right).$$

Результати моделювання за рівнянням (1) характеристики інформаційного вимірювального сигналу наведено на рис. 5.

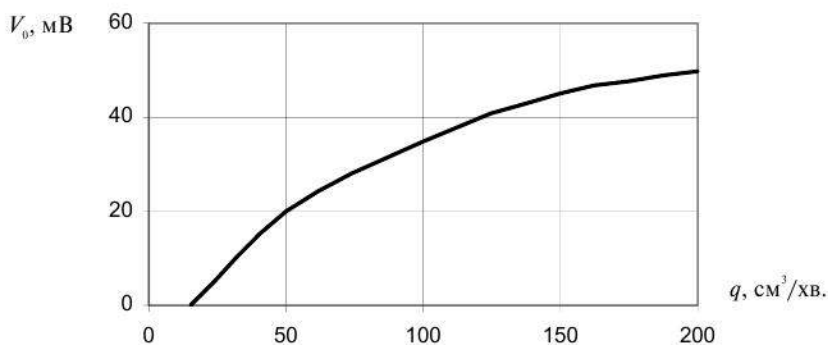
Підсилений електричний аналоговий сигнал подається на АЦП для перетворення у фізичний параметр витрати. Структурна схема вимірювання витрати повітря приведена на рис. 6.

При визначенні витрати повітря системою «доїльний стакан–пульсатор», при стандартних умовах середовища, доцільно оцінити похибку вимірюваного параметра за формулою:

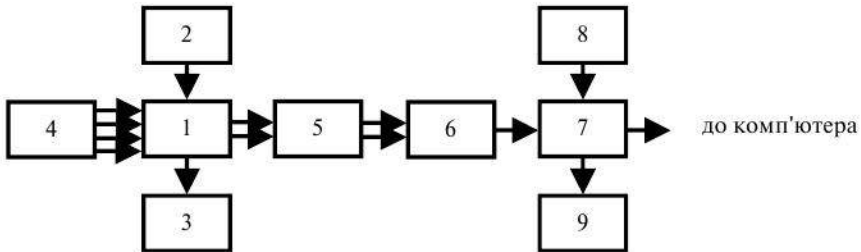
$$\delta_V = \sqrt{\delta_{rS}^2 + \delta_O^2 + \delta_{PV}^2},$$

Рис. 4. Диференціальний інструментальний підсилювач на операційних підсилювачах для підсилення інформаційного вимірювального сигналу

Рис. 5. Графік залежності вихідної напруги V_0 сенсора від витрати повітря q

Рис. 6. Структурна схема вимірювання витрати повітря:

1 — сенсор AWM1200B; 2 — дойльний стакан; 3 — розроблений електромагнітний мікропульсатор; 4 — блок живлення сенсора (рис. 2); 5 — півміст (рис. 3); 6 — диференціальний підсилювач (рис. 4); 7 — мікропроцесор AWR 8035; 8 — блок індикації (світлодіодний цифровий індикатор); 9 — блок клавіатури керування

де δ_{VS} — похибка вимірювального перетворювача витрати (сенсора);

δ_O — похибка зчитування інформаційного вимірювального сигналу мікропроцесором;

δ_{PV} — похибка перетворення «напруга–фізичний параметр».

З метою усунення впливу похибок зчитування і перетворення вимірювального сигналу розроблено методику циклічного зчитування інформаційного сигналу [9].

Сенсор періодично зчитується з заданою частотою й послідовністю, що відповідає режиму реального часу. Дані серії m зчитувань обробляються за заданим алгоритмом. Для підвищення точності забезпечується виконання умови:

$$m = 2^k; \quad (2)$$

при обмеженні

$$m\Delta\tau_{\text{вим}} \leq T_0; \quad (3)$$

де T_0 — період квантування (тривалість вимірювання); $k = 0, 1, 2, 3, \dots$

Дискретність вимірювання повинна відповідати умові:

$$\Delta \tau_{\text{вим}} = T_0 / 2^k . \quad (4)$$

Для конкретного технологічного процесу доїння дійсні наступні параметри: гранична частота $\omega_{\text{нр}} = 1 \text{ Гц}$, максимальна частота ω_{max} залежить від доїльного апарата (двотактний доїльний апарат із змінним співвідношенням тактів ссання і стиску залежно від молоковіддачі, частота спрацювання функціонального елемента складає $1,5 \text{ Гц} \leq \omega_{\text{max}} \leq 3 \text{ Гц}$).

Висновки. Запропонований сенсор вимірювання витрати повітря дає можливість визначати динамічні параметри перехідних процесів при роботі системи «доїльний стакан-пульсатор». Використання запропонованої методики вимірювання витрати повітря забезпечує достатню точність вимірюваного параметра.

Для експериментальних досліджень доїльного апарата період квантування необхідно забезпечити в межах $\pi / 1,5 \text{ Гц} \geq T_0 \geq 1 \text{ Гц}$.

Використання мікропроцесора серії 8035 й розроблений алгоритм зчитування та обробки вимірювального сигналу дає можливість за одну секунду зчитати інформацію 1024 разів з сенсора, що забезпечує високу точність перетворення аналогового сигналу в цифровий код.

Бібліографія

1. *Кремлевский П. П.* Расходомеры и счетчики количества: Справочник / П. П. Кремлевский. — Л.: Машиностроение. Ленингр. отд-ние, 1989. — 701 с.
2. *Патент США 5218866.* Способ и устройство для измерения скорости потока среды // Реферативный журнал «Изобретения стран мира», 1995. — № 3.
3. *Патент Японии 6054252.* Тепловой датчик расхода воздуха с импульсным управлением // Реферативный журнал «Изобретения стран мира», 1997. — № 14.

4. *Патент США 5383357*. Датчик массового расхода воздуха // Реферативный журнал «Изобретения стран мира», 1996. — № 5.
5. *Патент Японии 6043906*. Измеритель скорости потока газа // Реферативный журнал «Изобретения стран мира», 1997. — № 9.
6. *Патент Франции 2728071*. Массовый расходомер с нитью накала // Реферативный журнал «Изобретения стран мира», 1997. — № 20.
7. *Патент Японии 6046164*. Устройство измерения расхода воздуха для системы управления двигателем внутреннего сгорания // Реферативный журнал «Изобретения стран мира», 1997. — № 10.
8. *Датчики BD Sensor DMP, DMK, LMP, LMK, DMD, HMP* [Электронный ресурс]: база данных. — Режим доступа: <http://www.encom74.ru/bm/3ml/>.
9. *Дмитрів В. Т.* Особливості побудови інтерфейсу модульного типу автоматизованої системи вимірювання / В. Т. Дмитрів, В. М. Сиротюк // Механізовані процеси с. — г. виробництва: Зб. наук. пр. — Львів: ЛДСГІ, 1995. — С. 55-62.

МОДУЛЬ ИЗМЕРЕНИЯ РАСХОДА ВОЗДУХА ЭЛЕМЕНТАМИ ДОИЛЬНОГО АППАРАТА

Разработана система измерения расхода воздуха элементами доильного аппарата с использованием сенсора AWM1200B фирмы «Honeewell» и микропроцессора Atmel 8035, что обеспечивает высокую точность измерения динамических параметров процесса. Рассмотрены электрические схемы включения сенсора, обосновано методика и алгоритм измерения. Приведен общий вид системы измерения.

Ключевые слова: *сенсор, доильный аппарат, пульсатор, микропроцессор, усилитель.*

MEASUREMENT MODULE AIR FLOW ELEMENTS MILKING MACHINES

A system for measuring air flow elements milking machine using sensor AWM1200B firm «Honeewell» microprocessor and Atmel 8035, which provides

high accuracy measurement of dynamic parameters of the process. Consider an electrical circuit switching sensor based methodologies and measurement algorithm. Imposed a general view of the measurement system.

Key words: *sensor, milking machine pulsator microprocessor amplifier.*